

Неправові ризики в роботі журналіста

Класифікація ризиків

- Правові:
 - кримінальне,
 - адміністративне,
 - цивільно-правове переслідування
- Неправові:
 - Загроза життю та здоров'ю
 - Психологічний тиск (погрози)
 - Втрата доказів, зібраних в процесі розслідування
 - Дискредитація журналіста
 - Втрата роботи

Ступінь загрози – уявна та реальна

- У більш ніж 70% випадків загиблї репортери не отримували погроз або попереджень.
- В половині випадків злочини проти журналістів лишаються нерозкритими
- В більшості випадків насильство щодо журналістів відбувається з метою запобігання публікації

Наслідки

- Самоцензура
- Табуйовані теми
- Викривлення реальності – прикрашання «поганих хлопців»
- Падіння професійних стандартів

Філософія безпеки

- Безпека – це не постійна думка про загрозу, а комплекс заходів, попереджуючих виникнення загроз.
- Безпека починається в редакції, саме там є можливість на 99% краще убезпечити журналістів.

3 кроки до безпеки

- Професійна журналістика
- Добра практика заходів безпеки в редакції
- Грамотна реакція журналіста и колег на події

Зниження ризиків

- Якісна журналістика сама по собі зменшує ризики
- Справедливе, точне та збалансоване розкриття теми
- Участь в інформаційних війнах – небезпечна:
 - Викликає емоційну реакцію героїв
 - Викликає бажання помсти
 - Виключає можливість діалогу
 - «Виправдовує» насильство по відношенню до журналіста.
 - Ліквідація журналіста ліквідує проблему

Зниження ризиків

- Навіть самому «поганому» герою треба надати можливість висловити свою думку.
- Нічого особистого – тільки робота. Це професійний підхід.
- Не торкатися близьких, дітей, дружин ти особистих тем, якщо вони напряду не пов'язані з протиправною діяльністю.
- Не намагайтесь моралізувати, присоромити або принизити героїв. Ставтеся до всіх з рівною повагою.

Зниження ризиків

- Ніколи не розкривайте джерела інформації
- Ніколи не переходьте межі особистих відносин з джерелами та героями
- Не займайтесь інформаційним рекетом
- Перевіряйте всі факти та виправляйте помилки, якщо вони сталися.

Зниження ризиків

- Правила безпеки в редакції скорочують ризики
 - Режимний доступ в редакцію
 - Система сигналізації в редакції, металічні двері, охорона
 - Зовнішні камери спостереження, в тому числі місць паркування редакційних машин.

Зниження ризиків

- Правила для співробітників
 - Будь яка інформація про співробітника не може бути надана нікому
 - Усіх відвідувачів необхідно зустрічати та проводити особисто
 - Про всі підозрілі дзвінки в редакцію негайно інформувати редактора
 - Уважно ставитися до оточення, підозрілим людям та діям

Зниження ризиків

- Правила для редакторів
 - Зобов'язані постійно знати, де знаходяться журналісти, з ким зустрічаються
 - Оцінка ризиків – знання тематики журналіста та потенційної небезпеки
 - Постійне застосування правил безпеки
 - Покарання за порушення правил безпеки

Зниження ризиків

- Правила для журналістів
 - Повідомляйте редактора про потенційні загрози
 - Не будьте єдиним носієм потенційно небезпечної інформації
 - Зберігайте зібрані матеріали в кількох копіях в надійних місцях
 - Старайтесь не працювати над небезпечною темою наодинці
 - Дотримуйтесь правил безпеки

Зниження ризиків

- Грамотна поведінка під час небезпечної ситуації – дуже важлива
- Небезпечні зустрічі
 - Не зустрічайтесь с невідомими вам людьми в незрозумілому місці наодин
 - Проводіть зустрічі в публічних місцях
 - Забезпечте зовнішнє спостереження колег за зустріччю
 - Знайдіть спосіб контролю місцезнаходження журна листів
 - Попередьте охорону або поліцію про небезпеку (не завжди допоможе)

Зниження ризиків

- Використовуйте техніку зустрічного спостереження
 - Знайте, що за вами стежать
 - Фіксуйте стеження, фотографуйте людей, машини
 - Те, що за вами стежать – небезпечний симптом
 - Заявляйте про стеження в правоохоронні органи

Погрози

- Погрози діляться на анонімні та персоніфіковані
- Анонімні погрози несуть більший ризик
- Погрози журналіст може отримувати по різних каналам: телефон, пошта, e-mail и т.д.

Погрози

- негайно сповіщайте редактора про всі погрози
- Заявляйте в правоохоронні органи про факти погроз
- Фіксуйте погрози на диктофон або інші пристрої
- Старайтесь отримати від людини, що погрожує, максимум інформації

Погрози

- Не сперечайтесь з людиною, яка вам погрожує, не шуткуйте и не ведіть себе як «мачо».
- Скажіть, що ви не контролюєте весь процес підготовки матеріалу, запропонуйте поговорити з редактором.
- Зробіть публічними факти погроз після заяви в правоохоронні органи.

Зниження ризиків

- Якщо виникла загроза життю та роботі журналіста:
 - Надання охорони
 - Регулярна зміна звичних маршрутів: додому, на роботу, на обід и т.д.
 - У разі серйозної загрози, тимчасовий від'їзд з міста до публікації матеріалу

Додаткові ризики

- Журналістика та бізнес несумісні. Це робить вразливими обидва види діяльності.
- Якщо ви будете писати про те, що хтось не сплатив рахунок за електроенергію, перевірте власні платежі.
- Пам'ятайте, що наші «маленькі слабкості», можуть сильно вплинути не лише на власну репутацію, але й на довіру до результатів розслідування

Правда про безпеку

- МВС и прокуратура не зможуть вас захистити
- Тільки ви і ваші колеги можете захистити себе, максимально забезпечивши висвітлення фактів загроз безпеці
- Ви можете зменшити ризики лише частково
- Якщо трагедія сталася:
 - продовжуйте роботу свого колеги,
 - вимагайте від влади розслідування
 - проведіть власне розслідування.

Дякую за увагу!

Олег Хоменок,

oleg.khomenok@gmail.com

Skype: oleg.khomenok

<https://www.facebook.com/oleg.khomenok>